

Staten. Jeg vil antage, at det var Noget, som undslap ham, og at det var Nyttten, han tænkte paa; men han fremhævede ogsaa et andet Punkt, til hvilket man vel maa vogte sig for at række Haanden, ja knap en Finger. Han sagde nemlig, at naar man i en Egn selv har samlet det halve Bidrag, for at fremkalde en Virksomhed i en eller anden Retning, saa pleier Staten at tilskyde den anden halve Deel; men det kan man ikke sige saaledes i sin Almindelighed; ved flere Leiligheder har vel Staten gjort det, men naar man nærmere vil undersøge disse Foretagender, vil man see, at de tildeels have været af en ganske anden Art end det her omhandlede. Den Betragtning, der blandt Andet har ledet mig til som Medlem af Udvalget at være imod den ærede Ministers Forslag med Hensyn til at deeltage i denne Actietegning, er, at idet man gaaer ind paa et saadant Foretagende ved Actietegning, maa man være fattet paa, naar Foretagendet ikke kan bære sig ved Hjælp af det første Beløb, at tilskyde nye Midler, for fremdeles at gjøre Forsøg, og der skal en længere Tidsrække til, før end et saadant Forsøg er gjort fuldstændigt. Naar Staten er Medactionair, vil man være tilbøielig til at drive Forsøgene længere, thi det Halve gaaer jo for Statens Regning; men dertil fristes man ikke, naar Staten ikke er Medactionair. Lad os derfor hellere laane Pengene ud imod Sikkerhed i Fartøiet, i Dampskibet, og saa see Sagen an; det vil da snart vise sig, om Foretagendet kan betale sig; og skulde det gaae galt, maa Staten jo antages at have en ret god Sikkerhed, da Skibet er nyt, og som jo da hjemfalder til Panthaveren. Jeg troer derfor ikke, at der derved vil være nogen synderlig Risiko, og det er da ialtsald kun Renten, som vil gaae tabt, naar det af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgrede (Zeszen) stillede Forslag antages, saaledes som det foreligger. Naar man derfor har at vælge mellem enten at tabe hele Beløbet gennem Actietegning eller kun ved at give et Laan mod Panteret i Skibet og af et aarligt Afdrag at tabe Renten, troer jeg, at det Sidste under enhver Omstændighed er det fordeelagtigste.

Den ærede Indenrigsminister har ganske rigtig opfattet min Mening med det Endrings-

forslag, der gaaer ud paa at stille et Beløb paa 500 Rd. til hans Naabighed, for dermed at anstille Undersøgelser om, hvorledes Bygningen af Amtmandsboliger omkring i Landet paa en hensigtsmæssig Maade kan tilveiebringes; men jeg har ogsaa fuldt vel begrebet, at Opgaven ikke kunde løses dermed. Smidtidigt skal jeg henlede Opmærksomheden paa, at det uden Tvivl ikke er noget Nyt; jeg skulde troe, at der findes forskjelligt Materiale dertil. Jeg har heller ikke tænkt mig, at man skulde komme til at begynde med, ikke engang i den allernærmeste Fremtid, at tage alle de forskjellige Stedligheder under Behandling og gjøre Tegning for enhver enkelt Amtmandsbolig paa hvert enkelt Sted i Landet, hvor Amtmanden skal vedblive at være. Jeg har troet, at der i hele denne Opgave laa en Forvaltningsopgave at løse, at komme først til at overveie og bestemme, hvilke offentlige Gjenstande der skulde indbrages under denne Bygning og finde deres Plads der. Jeg har tidligere gjort opmærksom paa, at man ved en foranbret Maade at opkræve Skattevæsenet paa og ved at samle paa et Sted Alt, hvad vi have af Pantervæsen, som nu er spredt omkring paa mange Steder og udsat for Udsvaade og anden Overlast, vilde komme til at skaffe langt større Sikkerhed for disse Forhold og dernæst et meget fuldstændigere og et mere samlet Indblik i hele Befolkningens pecuniære Stillings og Formuestilstand. Jeg skal imidlertid ikke nu gaae ind paa denne Sag, hvorpaa jeg ved flere Leiligheder har henledet Opmærksomheden. Det Første, som forekommer mig, at man maatte komme til at gjøre, var at løse denne Opgave i sin Almindelighed, uden at tænke sig noget bestemt Sted, hvor Planen skulde finde Anvendelse, og naar man saa havde løst Opgaven, saaledes som jeg troer vel kunde skee indenfor Grændsen af den Sum, som her er foreslaaet bevilget, kunde man gaae over til at give den Anvendelse paa det enkelte valgte Sted; jeg nævnte et saadant, fordi det tynger paa Staten som en Byrde i den Skikkelse, hvori det er, nemlig den Giendom, som Staten er kommen i Besiddelse af i Holbek. Det er ogsaa meget hyppig, at man løser en theoretisk Opgave bedst, naar man tillige paa et eller andet